

**ТРАНСФОРМАЦІЯ АУДИТУ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ:
НОВІ СТАНДАРТИ, КВАЛІФІКАЦІЙНІ ВИМОГИ ТА НАГЛЯДОВІ МЕХАНІЗМИ.
ЗАКОНОДАВЧІ ЗМІНИ Й НОВІ ВИКЛИКИ ДЛЯ АУДИТОРІВ**

**AUDIT TRANSFORMATION IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION:
NEW STANDARDS, QUALIFICATION REQUIREMENTS AND OVERSIGHT MECHANISMS.
LEGISLATIVE CHANGES AND NEW CHALLENGES FOR AUDITORS**

«В ЯКІЙ КРАЇНІ ЄС Є ТАКА СИСТЕМА АУДИТУ?»

"WHICH EU COUNTRY HAS SUCH AN AUDIT SYSTEM?"

Володимир ГОЛОВАЧ

Volodymyr HOLOVACH

Міністерство фінансів України оприлюднило проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» та деяких законів України щодо удосконалення законодавства у сфері аудиторської діяльності».

Законопроект передбачає суттєве оновлення правового регулювання аудиту, зокрема впровадження нового напрямку – обов'язкового надання впевненості стосовно звітності зі сталого розвитку, розширення переліку аудиторських послуг та уточнення кваліфікаційних вимог до ключових партнерів та аудиторів зі сталого розвитку. Основні зміни включають таке:

1. Впроваджується вимога до застосування міжнародних стандартів аудиту та стандартів надання впевненості стосовно звітності зі сталого розвитку.

2. Встановлюються кваліфікаційні вимоги до ключових партнерів з аудиту та аудиторів зі сталого розвитку.

3. Запроваджується можливість спільного проведення аудиту фінансової звітності двома або більше суб'єктами аудиторської діяльності, що може підвищити об'єктивність аудиторських висновків.

4. Регламентується участь аудиторських фірм іноземних держав у аудиторській діяльності в Україні.

5. Визначаються вимоги до складу керівництва аудиторських фірм: засновники не можуть мати небогашену судимість або адміністративні стягнення за корупцію.

6. В аудиторських фірмах, що працюють з підприємствами суспільного інтересу, має бути щонайменше два ключові партнери з аудиту.

7. Встановлюються вимоги до суб'єктів аудиторської діяльності стосовно забезпечення незалежності від підприємств, яким вони надають послуги.

8. Вводиться звіт з обов'язкового надання впевненості стосовно звітності зі сталого розвитку.

9. Визначається його структура, включаючи інформацію про методологію перевірки, застосовані стандарти та думку аудитора.

10. Встановлюється порядок спільного виконання обов'язкових завдань з надання впевненості стосовно звітності із сталого розвитку.

11. Розширюються повноваження органів державного нагляду у сфері аудиторської діяльності.

12. Припиняється делегування Аудиторській палаті України (АПУ) повноважень з контролю якості аудитор-

ських послуг.

13. Орган суспільного нагляду отримує право накладати штрафи на підприємства суспільного інтересу.

14. Запроваджується електронний документообіг для листування з органами нагляду.

15. Запроваджується Реєстр внутрішніх аудиторів.

16. Визначаються предмети теоретичних іспитів для аудиторів та внутрішніх аудиторів.

17. Встановлюється порядок атестації аудиторів зі сталого розвитку.

18. Регламентується визнання кваліфікацій аудиторів, що працюють у країнах ЄС, Великій Британії, США та інших юрисдикціях.

Запропоновані зміни спрямовано на посилення контролю за діяльністю аудиторів, підвищення прозорості аудиторських процесів, гармонізацію законодавства з міжнародними стандартами та запровадження додаткових механізмів нагляду за аудиторською діяльністю. Водночас вони можуть створити додаткове навантаження на аудиторські компанії через нові регуляторні вимоги.

Також, як зазначає АПУ [2], у зв'язку з новаціями потрібно:

– привести терміни Закону відповідно до положень Директиви (ЄС) 2022/2464 стосовно корпоративної звітності зі сталого розвитку;

– запровадити атестацію аудиторів зі сталого розвитку відповідно до європейських вимог;

– встановити обов'язковість застосування стандартів надання впевненості стосовно звітності зі сталого розвитку під час виконання обов'язкових завдань з надання такої впевненості;

– виокремити розділ «Суб'єкти аудиторської діяльності, які мають право виконувати обов'язкові завдання з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку» Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності для включення до нього надавачів відповідних послуг;

– запровадити механізм здійснення контролю якості надання аудиторських послуг з надання впевненості стосовно звітності зі сталого розвитку, а також розслідувань та санкцій;

– законодавчо закріпити за Інспекцією із забезпечення якості ОСНАД повноваження зі здійснення контролю якості аудиторських послуг всіх суб'єктів ауди-

торської діяльності, які здійснюють обов'язковий аудит фінансової звітності, припинивши делеговані АПУ повноваження з контролю якості відповідних суб'єктів аудиторської діяльності (водночас залишити можливість делегування АПУ та професійним організаціям аудиторів та бухгалтерів повноваження з контролю якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності, які повідомили про намір надавати послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності);

– врегулювати питання запровадження на підприємствах ефективної системи внутрішнього контролю, а саме діяльності аудиторських комітетів з організації внутрішнього аудиту та встановити вимоги до осіб, які можуть здійснювати діяльність з внутрішнього аудиту, їх атестації та ведення Реєстру внутрішніх аудиторів;

– запровадити процедуру накладення фінансових санкцій на підприємства, що становлять суспільний інтерес, у разі вчинення ними відповідних порушень.

– також пропонується внести зміни до Закону України «Про публічні електронні реєстри» в частині уточнення переліку суб'єктів у сфері реєстрів та фінансового забезпечення функціонування реєстрів, а також до Закону України «Про Національний банк України» стосовно встановлення вимоги до керівника підрозділу внутрішнього аудиту стосовно його включення до Реєстру внутрішніх аудиторів.

Цей законопроект оприлюднено на офіційному веб-сайті Міністерства фінансів України [3] від 07.03.2025 р., й пропозиції приймаються у письмовій та/або електронній формі за адресою й триває прийом всього 10 днів. Дивує такий поспіх прийняття глобальних змін у законодавство стосовно аудиту.

Список використаних джерел

1. Аудиторам підготували нові вимоги: є законопроект. URL: <https://buhgalter911.com/uk/news/news-1085853.html>
2. Аудиторська палата України. Повідомлення про оприлюднення проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» та деяких законів України щодо удосконалення законодавства у сфері аудиторської діяльності». URL: <https://www.apu.com.ua/2025/03/11/овідомлення-про-оприлюднення-проект/>
3. Сайт Міністерства фінансів України. URL: https://mof.gov.ua/uk/draft_normative_legal_acts_in_2025-821

References

1. New requirements have been prepared for auditors: there is a draft law. URL: <https://buhgalter911.com/uk/news/news-1085853.html> (in Ukrainian).
2. Audit Chamber of Ukraine. Notice on the publication of the draft Law of Ukraine “On Amendments to the Law of Ukraine “On Audit of Financial Statements and Auditing Activities” and Some Laws of Ukraine on Improving Legislation in the Field of Auditing Activities”. URL: <https://www.apu.com.ua/2025/03/11/овідомлення-про-оприлюднення-проект/> (in Ukrainian).
3. Website of the Ministry of Finance of Ukraine. URL: https://mof.gov.ua/uk/draft_normative_legal_acts_in_2025-821 (in Ukrainian).

Крім того, виходячи зі змін, що зазначено у самому законопроекті [3] передбачається значна частина новацій.

Стосовно і самих термінів як-от:

пункт 7 «аудиторські послуги – аудит, огляд фінансової звітності, консолідованої фінансової звітності, виконання завдань з іншого надання впевненості, у тому числі з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку, та інші професійні послуги, що надаються суб'єктами аудиторської діяльності відповідно до міжнародних стандартів аудиту, стандартів надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку, стандартів аудиту Великої Британії або Сполучених Штатів Америки з урахуванням вимог цього Закону;»;

доповнити пропонується й пунктом 8¹ такого змісту:

«8¹) внутрішній аудитор – фізична особа, яка підтвердила кваліфікаційну придатність до провадження професійної діяльності з внутрішнього аудиту, має відповідний практичний досвід та зареєстрована в Реєстрі внутрішніх аудиторів;»

Заслугує і більш чіткого і виваженого підходу регулювання навчання, що пропонує законопроект й ст. 19². Дивує вписання у наше законодавство аудиторів з інших країн. Деякі експерти вбачають, що є тиск на аудиторів. Хочеться щоб такі глобальні зміни були більш виважено вписані й без поспіху.

Як зазначає В.В. Головач, один із фундаторів законодавства у сфері аудиту в Україні: «Життя не є простим. Прямо кажучи – життя формується через протиріччя».

Можливо, хтось пише ці зміни під себе, та хочеться щоб вони були для України й українців і наших професіоналів з відкритою для світу нашою позицією.

підготували Олінга Марія Мікаела, Леся Такіда
(редакція журналу «Економіка. Фінанси. Право»)